

Nader onderzoek vleermuizen

**Zuidrand Goirle - Ontwikkeling Van Puijenbroek,
fabrieksterrein**

Onderzoek in het kader van de Wet
natuurbescherming

projectnummer 407072
definitief revisie 00
13 februari 2019

Nader onderzoek vleermuizen

Zuidrand Goirle - Ontwikkeling Van Puijenbroek, fabrieksterrein

Onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

projectnummer 407072

definitief revisie 00
13 februari 2019

Auteur

L. de Jong MSc.
L.C. Smitskamp MSc.

Opdrachtgever

VP Grondexploitatie B.V.
Bergstraat 28
5051 HC Goirle

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BII12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum vrijgave

13-2-19

beschrijving revisie 00
definitief

goedkeuring
M. Scholten

vrijgave

W.A. Matla

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.1.1	Kader	2
1.2	Doel	3
1.3	Leeswijzer	3
2	Voornemen	4
2.1	Ontwikkeling	4
3	Wettelijk kader	6
3.1	Algemeen	6
3.2	Wnb - soortbescherming	6
3.2.1	Vleermuizen: soorten van de Habitatrichtlijn	6
3.2.2	Ontheffingsplicht	6
3.2.3	Zorgplicht	7
4	Methodiek	8
4.1	Werkwijze vleermuizenonderzoek	8
4.2	Overzicht perioden van onderzoek	8
4.3	Overzicht veldbezoeken	9
5	Resultaten	11
5.1	Resultaten bureaustudie	11
5.2	Resultaten velbezoeken	12
5.2.1	Verblijfplaatsen in het plangebied	12
5.2.2	Foerageergebied en vliegroutes	15
6	Effectbeoordeling	16
6.1	Verblijfplaatsen	16
6.2	Foerageergebied	16
6.3	Ontheffing aanvragen	16
7	Conclusie	17
7.1	Ontheffing aanvragen	17
7.2	Maatregelen nemen	17
8	Bronnen	18

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Ten zuiden van de dorpskern van Goirle zijn sinds jaar en dag twee grote fabrieksterreinen aanwezig, te weten het terrein van de firma Van Besouw en het terrein van Van Puijenbroek. De werkzaamheden van de firma Van Besouw zijn enige tijd geleden gestaakt. Op het terrein van Van Puijenbroek vinden nog opslag en distributie plaats, maar ook dit wordt in de toekomst verder teruggebracht. De eigenaren van de terreinen, Woonstichting Leystromen en de Nederlandse Bouw Unie (eigenaars van het Van Besouw-terrein) en VP Exploitatie (eigenaar van het Van Puijenbroek-terrein) willen de terreinen herontwikkelen tot woningbouwlocaties. Naast de genoemde partijen participeert ook Thebe (eigenaar van het tussen beide fabrieksterreinen gelegen verpleegtehuis) in de herontwikkelingsplannen. Het totale herontwikkelingsgebied heeft de titel 'Zuidrand Goirle'. Naast de bovengenoemde 'rode ontwikkelingen' vormt de herinrichting van de 'Groen-blauwe zone' ten zuiden van de terreinen van Van Puijenbroek en Thebe tevens een onderdeel van de Zuidrand. Zie Figuur 1.1 voor het gehele plangebied van Van Puijenbroek; hierin zijn binnen dit (deel)gebied de begrenzingen van de rode ontwikkelingen en de ontwikkelingen in de 'Groen-blauwe zone' aangegeven.

Figuur 1.1: Aanduiding deellootatie Van Puijenbroek. De rode en paarse arcering: globaal gebied rode ontwikkelingen. In het rode gebied is rondom de bebouwing in 2018 onderzoek gedaan naar vleermuizen. De paarse arcering: verplaatsing beek door ontwikkeling rood gebied. De groen-blauwe arcering: globaal gebied toekomstige Groen-blauwe zone. N.B. de precieze grens tussen de 'rode' en de Groen-blauwe zone wordt in een later stadium gespecificeerd. De aanduiding van de grens tussen beide gebieden is in dit figuur indicatief.

Voorliggend nader onderzoek gaat specifiek in op het vleermuisonderzoek dat is uitgevoerd rondom de bebouwing binnen het fabrieksterrein (binnen het rood gearceerde terrein weergegeven in Figuur 1.1; zie ook Figuur 1.2 voor dit gebied). In 2018 is hier onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen.

1.1.1 Kader

Voor de voorgenomen ontwikkelingen worden bestemmingsplannen opgesteld. In het kader van de op te stellen bestemmingsplannen dienen diverse haalbaarheidsonderzoeken te worden uitgevoerd. Onderzoek naar beschermde natuurwaarden vormt hier een van. De voorgenomen plannen kunnen doorgang vinden als duidelijk is dat het vast te stellen plan niet in strijd is met de Wet natuurbescherming. Daarom is inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten (Wet natuurbescherming – onderdeel soortbescherming). Met andere woorden, in het ruimtelijke ordeningstraject dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. In dit kader zijn verschillende Natuurtoetsen uitgevoerd, waaronder ook een Natuurtoets voor het plangebied Van Puijenbroek en de Groenblauwe zone (Antea Group, 2017ab). Uit deze Natuurtoetsen is naar voren gekomen dat het plangebied (in dit geval de fabriekspanden van Van Puijenbroek) mogelijk fungeert als leefgebied voor vleermuizen. Vleermuizen zijn beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming en staan vermeld in artikel 3.5.

Indien het plangebied belangrijk leefgebied vormt voor vleermuizen dan heeft de ruimtelijke ingreep mogelijk consequenties voor deze soorten en worden mogelijk verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming overtreden. Om deze reden is geadviseerd om een nader onderzoek uit te voeren naar de functionaliteit van het plangebied voor deze soorten. In voorliggende rapportage zijn de resultaten van het nader onderzoek beschreven.

Onderstaand (zie Figuur 1.2) is het gebied aangegeven waar in 2018 onderzoek is uitgevoerd en waar voorliggend document betrekking op heeft.

Figuur 1.2: Aanduiding onderzocht gebied in 2018. (Bron ondergrond: Globespotter, 2018).

1.2 Doel

Het doel van voorliggende toetsing is het inzichtelijk maken van de resultaten van het nader onderzoek vleermuizen, of verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming overtreden worden en of er een noodzaak is tot het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming – onderdeel soorten.

1.3 Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgezet:

- Allereerst wordt in Hoofdstuk 2 het voornemen beschreven.
- In Hoofdstuk 3 wordt het wettelijk kader van de Wet natuurbescherming – soortbescherming beschreven. Hier wordt aan getoetst in voorliggend document.
- Hoofdstuk 4 beschrijft de methodiek van het vleermuizenonderzoek.
- In Hoofdstuk 5 zijn de resultaten van het onderzoek gepresenteerd.
- In Hoofdstuk 6 vind de toetsing en beoordeling plaats van de in Hoofdstuk 5 gepresenteerde bevindingen.
- Hoofdstuk 7 geeft de conclusies.

2 Voornemen

Onderstaand wordt uiteengezet wat de beoogde ontwikkelingen in het plangebied inhouden. Hierbij ligt de focus op de deellocatie van het fabrieksterrein; de 'Rode ontwikkelingen'. Deellocatie 'Rode ontwikkelingen' behelst het terrein dat ingericht wordt met woningen. Het gebied relevant voor voorliggend document is in Figuur 1.2 rood omkaderd.

2.1 Ontwikkeling

De textielfabriek van HaVeP, die in eigendom van Van Puijenbroek is, doet nog gedeeltelijk in dienst voor opslag, productontwikkeling en als Texperience-center. Daarnaast is het hoofdkantoor aan de Bergstraat nog in gebruik. Het oudste gedeelte van de fabriek staat al jaren leeg en op termijn wil de eigenaar Van Puijenbroek ook haar huidige werkzaamheden concentreren op een nieuwe locatie. Het idee is de locatie te transformeren naar een gebied waarin wonen, werken, recreëren en natuur samen gaan. Zie ook Figuur 2.1 voor een impressie van de toekomstige stedelijke inrichting (visie tekening).

Voor deze locatie is een theoretische woningcapaciteit opgenomen van 150 tot 180 woningen. Voor de ontwikkeling worden een aantal bestaande fabrieksgebouwen afgebroken. Een aantal monumentale gebouwen en/of voorgevels blijven tevens behouden (zie Figuur 2.2). De herontwikkeling op de stedelijke locatie wordt in één keer uitgevoerd. De huidige bebouwing wordt geamoveerd en het gebied wordt in één keer gerealiseerd. Daarnaast wordt de Leij verlegd (binnen de Groen blauwe-zone). Vervolgens wordt de omgeving inricht als ruim opgezette woonwijk met een daarnaast gelegen natuurgebied.

Figuur 2.1: Globale impressie stedelijke inrichting (rood omkaderd)(Bron: Kuipercompagnons, 8-10-2018).

Figuur 2.2: De te behouden gebouwen zijn rood omkaderd (Bron: Kuipercompagnons, 8-10-2018). Paars zijn de gebouwen omkaderd waarvan enkel de gevel behouden blijft.

3 Wettelijk kader

3.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden. In de voorliggende toetsing wordt ingegaan op de bescherming van vleermuizen verankerd in de Wet natuurbescherming. Hier zal in Hoofdstuk 6 aan getoetst worden.

3.2 Wnb - soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief Bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

Vleermuizen zijn beschermd in het kader van de Habitatrichtlijn. Hieronder worden de verbodsbepalingen uit de Wnb behorende bij dit artikel uiteengezet.

3.2.1 Vleermuizen: soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Dieren behorend bij artikel 3.5 mogen niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Onderstaand staan de verbodsbepalingen uit de Wnb uiteengezet.

Artikel 3.5 Wet natuurbescherming Europees beschermde soorten

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, Bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

3.2.2 Ontheffingsplicht

Indien bij het voornemen gestelde verboden van artikel 3.5 worden overtreden, en deze niet volledig gemitigeerd kunnen worden of wanneer een toetsing gewenst is - dan dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie Noord-Brabant. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie (1-3). Voor vleermuizen staan deze vermeld in artikel 3.8 van de Wnb.

3.2.3 Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in [artikel 1.11](#) de zorgplicht opgenomen. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

4 Methodiek

Allereerst zal de werkwijze voor het vleermuisonderzoek uiteengezet worden ([paragraaf 4.1](#)) waarna in [paragraaf 4.2](#) een overzicht gegeven wordt van het doel van de verschillende veldbezoeken, de onderzoeksdata en de bijbehorende weersomstandigheden.

4.1 Werkwijze vleermuizenonderzoek

Voordat de veldbezoeken zijn uitgevoerd ten behoeve van de vleermuisinventarisatie, is een bureaustudie uitgevoerd. Het doel van de bureaustudie is om te achterhalen welke vleermuissoorten en functies in het plangebied kunnen voorkomen.

Tijdens de veldbezoeken is gewerkt volgens de richtlijnen voor het inventariseren van vleermuizen, die zijn opgesteld door het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus; 'Protocol voor vleermuisinventarisaties' 2017. Het plangebied is te onoverzichtelijk om het onderzoek uit te voeren met één vleermuisdeskundige, daarom is het onderzoek uitgevoerd door twee vleermuisdeskundigen, om daarmee een vlakdekkend onderzoek, conform het vleermuisprotocol, uit te voeren. Onderstaand wordt aangegeven op welke wijze het onderzoek uitgevoerd zal worden.

De vleermuisdetector is bij het vleermuisonderzoek een onmisbaar apparaat. Met dit apparaat worden de ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar gemaakt. Door verschillen in klank, ritme en andere kenmerken is het mogelijk de verschillende soorten te onderscheiden en de aard van gedrag te bepalen. Er is gewerkt met de Pettersson D240X en een Pettersson D200. De batdetectors vangt de ultrasone geluiden van vleermuizen op en maakt deze hoorbaar voor het menselijk gehoor. Daarnaast biedt het apparaat de mogelijkheid geluiden op te nemen voor analyse achteraf. Enkele soorten zijn namelijk in het veld zeer moeilijk te determineren en vereisen een controle met behulp van analyse-software. Vooral voor de soorten van het geslacht *Myotis* is dit noodzakelijk om tot een zekere determinatie te komen.

Het weer is van invloed op de activiteiten van vleermuizen en daardoor op de doelmatigheid van het inventariseren. Harde wind, langdurige regenval, dichte mist en lage temperaturen zijn belemmerende factoren. Tijdens dergelijke weersomstandigheden is niet gewerkt (zie Tabel 4.1).

De veldbezoeken zijn telkens met meerdere mensen uitgevoerd om een dekkend beeld te krijgen van het belang van het plangebied voor vleermuizen. Gedurende deze veldbezoeken werd het onderzoeksgebied te voet doorkruist, zodanig dat een gebiedsdekkende inventarisatie werd verkregen.

4.2 Overzicht perioden van onderzoek

Vleermuizen gebruiken hun leefgebied door het jaar heen op verschillende manieren. Daarom is het nodig om een vleermuisonderzoek verspreid (met tussenpozen) over het actieve seizoen van vleermuizen uit te voeren. Om deze reden is in 2018 verspreid onderzoek uitgevoerd in de periode van mei tot en met september. Hieronder worden de meest belangrijke functies in het leefgebied en de bijbehorende perioden uiteengezet. In het tekstkader aan het einde van dit hoofdstuk (zie Figuur 4.1) worden de definities gegeven van de belangrijke functies die een gebied kan hebben voor vleermuizen. De veldbezoeken zijn gericht op het al dan niet vaststellen van deze functies in het plangebied.

Zomer- en kraamverblijven van vleermuizen

In de periode 15 mei – 15 juli 2018 heeft onderzoek naar de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijven plaatsgevonden (zie Tabel 4.1). Hierbij zijn drie ronden uitgevoerd waarvan twee rondes na zonsondergang plaatsvonden en één ronde in de vroege ochtend tot zonsopkomst.

Paarverblijven en zwermplaatsen van vleermuizen

In de periode 15 augustus – 1 oktober 2018 heeft onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van paarverblijven en zwermplaatsen van vleermuizen (ten behoeve van het vaststellen van winterverblijven). Hierbij zijn twee bezoeken uitgevoerd na zonsondergang (zie Tabel 4.1).

Vliegroutes en foerageergebied

Het inventariseren van vliegroutes en foerageergebied heeft simultaan met het onderzoek naar andere verblijfplaatsen plaatsgevonden. Vliegroutes en foerageergebieden zijn (indien aanwezig) op kaart ingetekend. Voor een volledig beeld zijn hierbij zowel ochtendronden als avondronden uitgevoerd.

4.3 Overzicht veldbezoeken

In onderstaande tabel (zie Tabel 4.1) is een overzicht gegeven van de onderzoeksdata en omstandigheden tijdens het onderzoek naar vleermuizen.

Tabel 4.1: Overzicht tijdstip en omstandigheden veldbezoeken vleermuizen.

Datum	Tijd	Weersomstandigheden			
		Gemiddelde temperatuur	Windkracht en -richting	Neerslag	Bewolking
22-05-2018	21.00-24.00	16°C	O-1	Droog	100%
08-06-2018	03.24-05.24	15°C	Windstil	Droog	100%
12-07-2018	21.52-00.30	16°C	N-1	Droog	10%
15-08-2018	22.00-02.00	16°C	ZW-1	Droog	Onbewolkt
06-09-2018	22.00-02.00	13°C	Windstil	Droog	60%

Verblijfplaatsen/zwermgedrag

Vleermuizen gebruiken gedurende het jaar meerdere typen voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen. Dit zijn zomerverblijfplaatsen, winterverblijfplaatsen, kraamverblijfplaatsen en paarverblijfplaatsen.

Het zwermgedrag is gedrag dat veel vleermuissoorten vertonen voordat zij een verblijfplaats binnenvliegen en dat zich kenmerkt door het herhaaldelijk naderen (aanvliegen) van de toegang van de verblijfplaats zonder deze definitief te betreden.

Een zwermlocatie is een locatie waar dieren in herfst of voorjaar zwermen (vaak bij of in winterverblijfplaatsen).

Foerageergebied

Gebied waarbinnen een soort foerageert. Een foerageergebied is van essentieel belang voor het functioneren van de verblijfplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om de eventuele aantasting ervan op te vangen.

Vliegroutes

Vaste route vanaf een verblijfplaats naar een foerageergebied, waarvan minimaal 5% van de in de verblijfplaats aanwezige individuen gebruik maakt. Een vliegroute is essentieel wanneer er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de verblijfplaats het betreffende foerageergebied te bereiken dan wel dat er wel een alternatieve vliegroute is, maar het gebruik hiervan kost vergeleken met de originele vliegroute teveel energie (te ver omvliegen of te onbeschermt).

Paarterritoria

Territorium waarbinnen een mannelijke vleermuis baltst en deze verdedigt tegen andere mannetjes. Binnen een paarterritorium ligt de paarverblijfplaats.

Baltsroep

Sociaal geluid (roep) dat mannelijke vleermuizen gedurende de paartijd produceren met de functie om vrouwtjes te lokken en andere mannetjes af te weren. De baltsroep kan bestaan uit een werfroep en contactroep.

Baltslocatie

Een locatie waar de functie baltsen is en geen paarterritoria of paarverblijfplaatsen worden waargenomen.

Figuur 4.1: Definities functies in het leefgebied van vleermuizen.

5 Resultaten

In dit hoofdstuk komen de resultaten van het vleermuisonderzoek 2018 aan bod. Allereerst wordt aangegeven wat de bevindingen zijn uit de bureaustudie ([paragraaf 5.1](#)), waarna in [paragraaf 5.2](#) de resultaten van het veldonderzoek (de inventarisatie) worden uiteengezet.

5.1 Resultaten bureaustudie

Het onderzochte plangebied bevindt zich in een omgeving waar volgens de meest recente verspreidingsgegevens de in Tabel 5.0 genoemde vleermuissoorten waargenomen kunnen worden. In deze tabel is tevens een schematische weergave van het landschapsgebruik door vleermuizen gegeven. Per soort staat weergegeven hoe ze het landschap gebruiken, waar verblijfplaatsen aangetroffen kunnen worden en de status van voorkomen in Nederland.

Daarnaast is met een kruis aangegeven welke potenties het onderzochte plangebied (en de nabije omgeving) voor de desbetreffende soort heeft.

Tabel 5.0: Schematische weergave van het landschapsgebruik door vleermuizen.

Soort	Foerageergebied	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Licht jachtgebied	Licht vliegroute	Verblijfplaats in bomen	Verblijfplaats in gebouwen	Status*
Gewone dwergvleermuis	X	X	X	X	X					A
Kleine dwergvleermuis	X	X	X	X	?					ZZ
Ruige dwergvleermuis	X	-	-	X	X					VA
Rosse vleermuis	X	X	X	X	X					VA
Laatvlieger	X	X	X	?	X					A
Tweekleurige vleermuis	X	X	X	X	X					Z
Gewone grootoorvleermuis	X	X	X	X	X					VA
Watervleermuis	-	X	X	X	X					A
Meervleermuis	-	X	X	X	X					Z
Franjestaart	X	X	X	X	X					Z
Baardvleermuis	X	X	X	X	X					Z

*A = algemeen, VA = vrij algemeen, Z = zeldzaam, ZZ = zeer zeldzaam.

5.2 Resultaten velbezoeken

Vleermuizen gebruiken in zijn algemeenheid een gebied voor verschillende functies: om te verblijven, te foerageren en/of als geleidend element. De belangrijkste verblijffuncties die in een gebied aanwezig kunnen zijn, zijn: kraamverblijfplaatsen, zomerverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen en winterverblijfplaatsen. Dergelijke verblijfplaatsen zijn veelal verspreid over het betreffende gebied aanwezig en worden vaak maar gedurende enkele maanden van het jaar gebruikt. (Om die reden is onderzoek over de gehele actieve periode noodzakelijk.)

Onderstaand is aangegeven of er verblijfplaatsen in het plangebied aanwezig zijn ([paragraaf 5.2.1](#)) en of er sprake is van essentieel foerageergebied en/of vliegroutes ([paragraaf 5.2.2](#)).

5.2.1 Verblijfplaatsen in het plangebied

Uit het onderzoek van 2018 is gebleken dat binnen het plangebied:

- ❖ 10 verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aanwezig zijn,
- ❖ 3 verschillende functies herbergen (zomer-, paar- en/of winterverblijf).

De aanwezige zomer- en/of paarverblijfplaatsen zijn in gebruik door enkele vleermuizen (één á twee individuen per verblijf). Daarnaast is er één winterverblijfplaats aanwezig (deze wordt tevens gebruikt als paarverblijfplaats) waar meerdere vleermuizen vermoedelijk gebruik van maken. De winterverblijfplaats is in gebruik door circa 20 á 30 individuen van de gewone dwergvleermuis. De winterverblijfplaats is half augustus vastgesteld aan de hand van middennachtzwermen.

Naast de tien verblijfplaatsen in het plangebied zijn twee verblijfplaatsen buiten het plangebied (en buiten de invloedssfeer van het voornemen) vastgesteld.

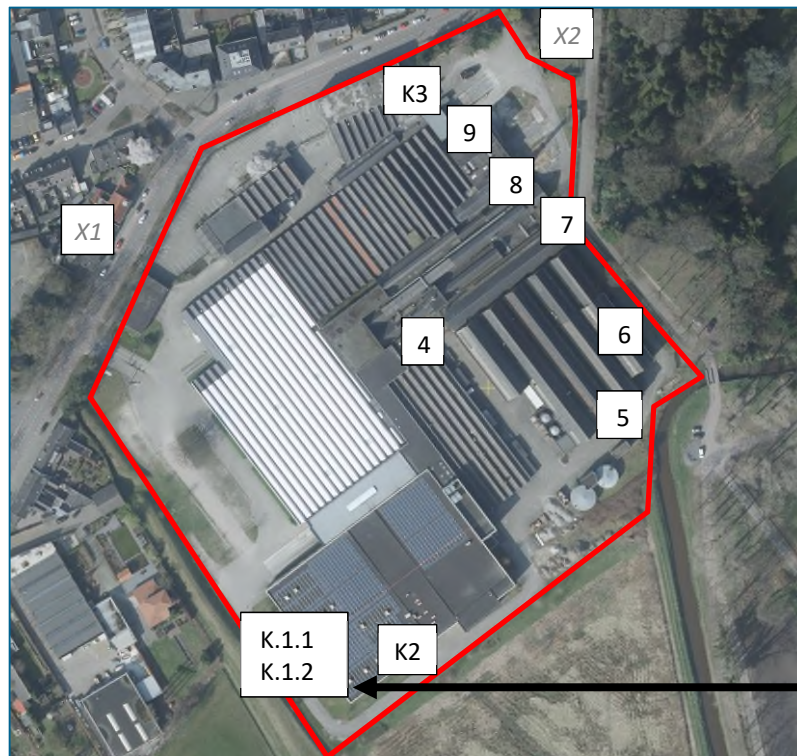
In het gebied zijn vanwege een eerder traject een aantal vleermuiskasten opgehangen. Vier verblijfplaatsen binnen het plangebied (van de tien in totaal) bevinden zich in deze kasten. De overige verblijfplaatsen (zes in totaal) betreffen op zichzelfstaande verblijfplaatsen. In onderstaand overzicht is het bovenstaande samengevat (zie Tabel 5.1).

Tabel 5.1: Overzicht aanwezige verblijfplaatsen binnen het plangebied.

Totaal aantal	Type?	Functie(s)
10 verblijfplaatsen	6 op zichzelfstaande verblijfplaatsen	1 zomerverblijfplaats
		1 zomer- en paarverblijfplaats
		3 paarverblijfplaatsen
		1 paar- en winterverblijfplaats
	4 verblijfplaatsen in kasten	3 zomerverblijfplaatsen
		1 zomer- en paarverblijfplaats

In Figuur 5.1 zijn de locaties aangegeven van de vastgestelde verblijfplaatsen. Tevens is aangegeven wanneer welke functie op die locatie is vastgesteld.

In Figuur 5.2 zijn foto's van vijf verblijfplaatsen weergegeven.

#	Type	Periode vaststellen functie verblijfplaatsen				Totaal aantal verblijfplaatsen
		Juni	Juli	Augustus	September	
(X1)	Vrij		1 Kraamverblijfplaats		1 Paarverblijfplaats	1 kraamverblijfplaats en 1 paarverblijfplaats – <u>buiten plangebied</u>
(X2)	Vrij				1 Paarverblijfplaats	1 Paarverblijfplaats – <u>buiten plangebied</u>
K1.1*	Kast		1 Zomerverblijfplaats			1 Zomerverblijfplaats
K1.2*	Kast		1 Zomerverblijfplaats			1 Zomerverblijfplaats
K2	Kast		1 Zomerverblijfplaats			1 Zomerverblijfplaats
K3	Kast	1 Zomerverblijfplaats**			1 Paarverblijfplaats	1 verblijfplaats (zowel in de zomer als in de paarperiode in gebruik)
4	Vrij		1 Zomerverblijfplaats		1 Paarverblijfplaats	1 verblijfplaats (zowel in de zomer als in de paarperiode in gebruik)
5	Vrij	1 Zomerverblijfplaats				1 Zomerverblijfplaats
6	Vrij				1 Paarverblijfplaats	1 Paarverblijfplaats
7	Vrij				1 Paarverblijfplaats	1 Paarverblijfplaats
8	Vrij			1 winterverblijfplaats (middennacht zwermen)	1 Paarverblijfplaats	1 verblijfplaats (zowel in de winter als in de paarperiode in gebruik)
9	Vrij				1 Paarverblijfplaats	1 Paarverblijfplaats
10 verblijfplaatsen in het plangebied (locaties 2 -10) - 3 verblijfplaatsen hebben meerdere functies; - 4 verblijfplaatsen zijn in kasten aanwezig; - 6 verblijfplaatsen betreffen op zichzelfstaande locaties (achter betimmeringen etc.).						

* De locaties K1.1 en K1.2 zijn beiden bevestigd aan één (dezelfde) achterwandplaat (zie ingevoegde afbeelding).

**Op deze locatie is zowel in juni als juli de zomerverblijfplaats aangetroffen.

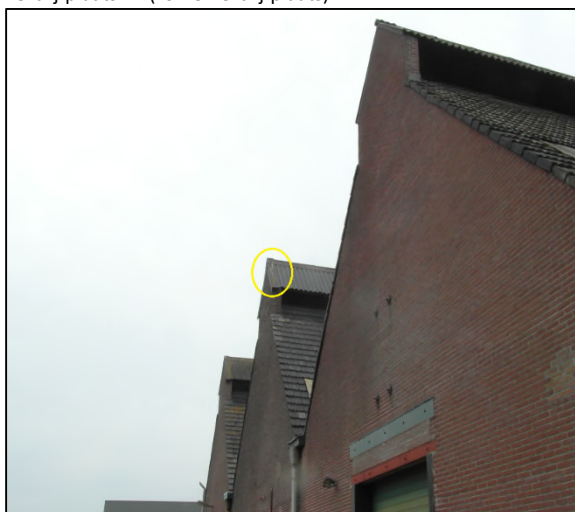
Figuur 5.1: Aanduiding aangetroffen vleermuisverblijfplaatsen in fabrieksgebouwen. Het 'Type' duidt aan of het een verblijfplaats in een vleermuiskast betreft of dat het een op zichzelfstaande locatie is ('vrij') zoals achter betimmeringen of in de gevel. De verblijfplaatsen in kasten zijn met een 'K' aangeduid. De locaties met een 'X' liggen buiten het plangebied.

Verblijfplaats K2 (zomerverblijfplaats)

Verblijfplaats 4 (zomer- en paarverblijfplaats)

Verblijfplaats 5 (zomerverblijfplaats)

Verblijfplaats 8 (paar- en winterverblijfplaats)

Verblijfplaats K3 (zomer- en paarverblijfplaats)

Figuur 5.2: Aanduiding verblijfplaatsen K2, K3, 4, 5 en 8 met foto's.

5.2.2 Foerageergebied en vliegroutes

In het plangebied zijn geen vliegroutes vastgesteld tijdens het vleermuisonderzoek 2018.

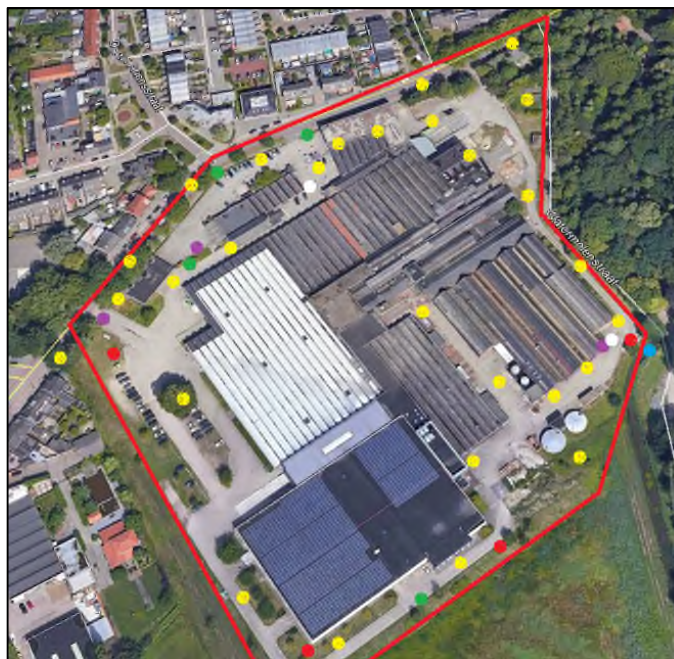
Tijdens alle veldbezoeken zijn wel foeragerende vleermuizen waargenomen. Het gaat hier steeds om 10 tot 15 gewone dwergvleermuizen. Daarnaast gaat het om enkele waarnemingen van de laatvlieger, rosse vleermuis, grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis en een waarneming van een watervleermuis net buiten het plangebied. In Tabel 5.2 is een overzicht gegeven van alle foeragerende gewone dwergvleermuizen die tijdens de veldbezoeken zijn waargenomen.

Tabel 5.2. Foeragerende dwergvleermuizen die tijdens de veldbezoeken ter inventarisatie van vleermuizen zijn waargenomen.

Datum	Tijd	Aantal foeragerende vleermuizen
22-05-2018	21.00-24.00	15 gewone dwergvleermuizen, 1 laatvlieger. (Net buiten het plangebied: 1 watervleermuis)
08-06-2018	03.24-05.24	17 gewone dwergvleermuizen, 2 rosse vleermuis (overtrekkend).
12-07-2018	21.52-00.30	14 gewone dwergvleermuizen, 1 laatvlieger, 4 rosse vleermuizen.
15-08-2018	22.00-02.00	10 gewone dwergvleermuizen, 2 laatvliegers, 1 gewone grootoorvleermuis, 1 rosse vleermuis.
06-09-2018	22.00-02.00	12 gewone dwergvleermuizen, 3 ruige dwergvleermuizen, 1 grootoorvleermuis, 1 rosse vleermuis

In en rond het plangebied zijn overal foeragerende vleermuizen te vinden. Van een soortenrijke en druk bezochte (essentiële) foerageerplek kan echter niet gesproken worden aangezien veel groen aanwezig is rondom en buiten het plangebied.

In Figuur 5.3 is de globale verspreiding van foeragerende vleermuizen in en nabij het plangebied weergegeven. Om overzichtelijk en duidelijk te houden welke delen in het plangebied en de omgeving het meest door de vleermuizen zijn bezocht, zijn niet alle waarnemingen weergegeven.

Figuur 5.3: Globale verspreiding van foeragerende vleermuizen die tijdens de veldbezoeken zijn waargenomen. De verspreiding is met stippen weergegeven. Gewone dwergvleermuis: gele stip; ruige dwergvleermuis: paarse stip; rosse vleermuis: rode stip; laatvlieger: groene stip; gewone grootoorvleermuis: witte stip; watervleermuis: blauwe stip. Bron achtergrond: Google Maps.

6 Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de in hoofdstuk 5 uiteengezette bevindingen getoetst aan de Wet natuurbescherming en wordt ingegaan op de benodigde vervolgstappen ten aanzien van de Wet natuurbescherming.

6.1 Verblijfplaatsen

In de gebouwen van het fabrieksterrein zijn een aantal verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis (vermeld in artikel 3.5 Wnb) aanwezig. In het kader van de Wet natuurbescherming zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen beschermd.

6.2 Foerageergebied

Naast de verblijfplaatsen zijn foeragerende vleermuizen waargenomen. Foerageergebied is beschermd als het van essentieel belang is voor het in stand houden van een vaste verblijfplaats(en). Dit is in zijn algemeenheid het geval als bij het verdwijnen van het foerageergebied de verblijfplaats ook zou verdwijnen. Alhoewel in het plangebied wel wordt gefoerageerd door vleermuizen, zal bij het verdwijnen daarvan geen verblijfplaatsen verloren gaan. Dit omdat er in de omgeving voldoende alternatief en bereikbaar foerageergebied aanwezig is (en blijft). Tevens zijn de aantallen foeragerende vleermuizen relatief laag. Er worden geen verbodsbepalingen van de Wnb overtreden in relatie tot foerageergebied van vleermuizen.

6.3 Ontheffing aanvragen

Als gevolg van de herinrichting van de locatie worden de verblijfplaatsen 'beschadigd en vernield'. Dit is een overtreding van de in artikel 3.5 gestelde verbodsbepaling (lid 4) van de Wet natuurbescherming. Om deze reden is voor de voorgenomen activiteit een ontheffing Wnb (soortbescherming) noodzakelijk. Tevens dienen maatregelen getroffen te worden om de gunstige staat van instandhouding te waarborgen en om aan de zorgplicht Wnb te voldoen.

In een separaat document wordt invulling gegeven aan deze mitigatie. Tevens wordt een ontheffing aangevraagd.

7 Conclusie

De opdrachtgever is voornemens om de bedrijfspannen ter hoogte van Bergstraat 50 te Goirle te slopen. Uit de eerder opgestelde Natuurtoets (2017) is gebleken dat het plangebied mogelijk belangrijk leefgebied vormt van beschermde vleermuizen.

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen staan vermeld op Bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn en vallen onder artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Dit houdt in dat ten aanzien van vleermuizen en hun essentiële leefgebied een aantal verbodsbepalingen zijn opgesteld. Om inzicht te krijgen in de effecten op vleermuizen als gevolg van de voorgenomen herontwikkeling binnen het plangebied, is in 2018 een nader onderzoek uitgevoerd om inzicht te krijgen in het daadwerkelijke gebruik van het plangebied door vleermuizen.

7.1 Ontheffing aanvragen

Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat er een aantal verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in de fabriekspannen aanwezig is. Gezien de aanwezigheid van deze voortplantings- en verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied, is er sprake van essentieel leefgebied binnen het plangebied. De sloop van de bebouwing zal leiden tot verstoring en vernietiging van de voortplantings- en verblijfplaatsen. Derhalve is sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming (artikel 3.5 lid 2 en 4) en dient een ontheffing aangevraagd te worden.

7.2 Maatregelen nemen

In het kader van het behouden van de staat van instandhouding van de soort en in het kader van de zorgplicht dienen maatregelen genomen te worden. Deze bestaan veelal uit het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen (tijdelijk en permanent) en uit het faseren van de werkzaamheden van het voornemen in ruimte en tijd.

De uitwerking van de maatregelen vindt in separate documenten plaats en zal tevens onderdeel uitmaken van de ontheffingsaanvraag.

8 Bronnen

- **Antea Group, 2017a.** Natuurtoets Zuidrand Goirle - Ontwikkeling Van Puijenbroek. November 2017, revisie 02
- **Antea Group, 2017b.** Natuurtoets Zuidrand Goirle - Groen-blauw. November 2017, revisie 02
- **BIJ12, 2017.** Kennisdocument Gewone dwergvleermuis.
- **BIJ12, 2017.** Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis
- **BIJ12, 2017.** Kennisdocument Rosse vleermuis.
- **BIJ12, 2017.** Kennisdocument Ruige dwergvleermuis.
- **BIJ12, 2017.** Kennisdocument Watervleermuis.
- **Limpens H., Regeling J. en Koelman R., 2009.** Vleermuizen en planologie.
- **Limpens H., Twisk P. en Veenbaas G., 2004.** Met vleermuizen overweg. Uitgave Dienst Weg- en Waterbouw, Delft, en Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming.
- **Netwerk Groene Bureaus, 2017.** Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017.
-
- **Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2017.** Vleermuisprotocol 2017, 13 maart 2017.
- **Twisk P. en Limpens, H., 2006.** Een thuis voor de vleermuis. Beschermingsplan voor de vleermuizen in Noord-Brabant. Uitgave Provincie Noord-Brabant.
- **Twisk P. i.s.m. de Zoogdiervereniging, 2008.** Handleiding Netwerk Noord-Brabant Vleermuizen en Steenmarters in Gebouwen.

Overig:

- www.vleermuizenindestad.nl

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT
0162 487 000
E.martijn.stabel@anteagroup.com

www.anteagroup.nl

Copyright © 2018

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
elektronisch of op welke wijze dan ook,
zonder schriftelijke toestemming van de
auteurs.